

Notitie

Onderwerp: reactie op vragen B. v. Adrichem (via H. Brooier, d.d. 26 juli 2018) t.b.v. de ontheffingaanvraag i.h.k.v. de Wet natuurbescherming voor Stadsblokken-Meinerswijk

Projectnummer: 360176

Datum: 14-06-2018

Onderstaande de reactie op het verzoek voor nadere info omtrent havik en huismus.

1. Nadere info over locatie huismuskasten en aantallen kaart met aantal te plaatsen huismuskasten op bestaande gebouwen.

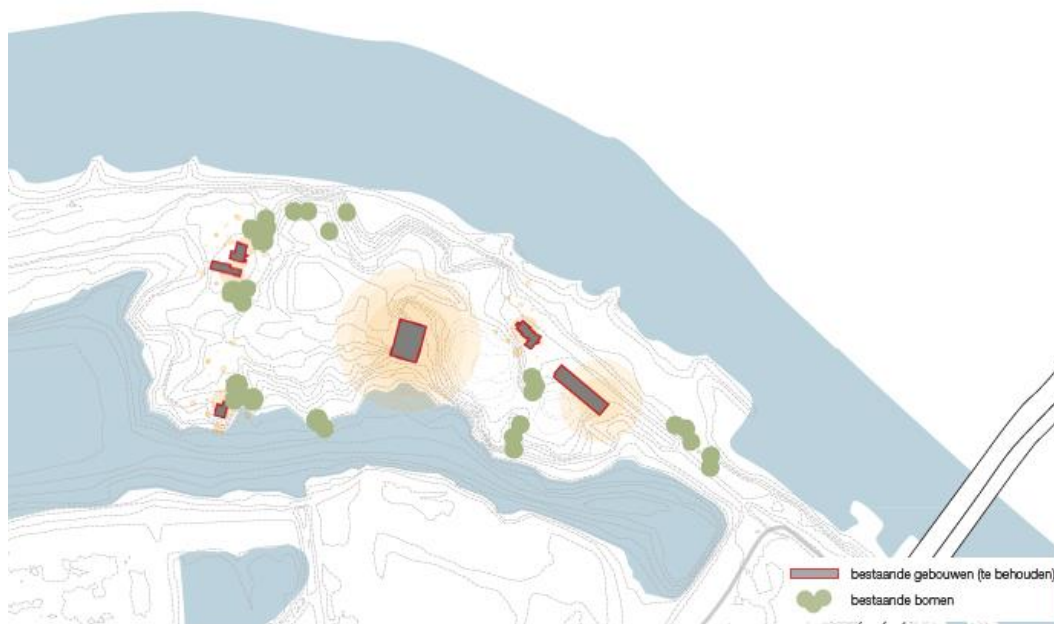

Figuur 1. Huidige locatie huismuisverblijven en aantallen broedparen huismussen. Rood kruis: weg; Open groene cirkel: behouden.

Figuur 2. Aan te brengen aantal huismusvoorzieningen in te behouden gebouwen. In de ontwikkeling wordt worst case gerekend met het maximaal aantal huismussen op locatie. Daarom wordt er voor alle 11 broedparen gecompenseerd (hiermee wordt eventueel onvoorzien risico weggenomen). In totaal worden 22 voorzieningen verspreid aangebracht.

Kasten met meerdere nestingen worden gerekend als één nestvoorziening, omdat deze niet vanzelfsprekend de garantie geven dat beide tegelijkertijd in gebruik worden (en dus als dubbel mogen tellen). De locatiekeuze op de kasten is gebaseerd op de te behouden gebouwen en de reeds aanwezige huismussen (reeds bewoonde gebouwen zijn zoveel mogelijk achterwege gelaten voor nieuwe voorzieningen).

Figuur 3. Te verduidelijken nogmaals de te behouden gebouwen. Van de grote steenfabriek blijft een deel behouden.

2. Havik nestenlocatie in relatie tot beoogde ligging weg, inclusief indien nodig overzicht mitigerende en compenserende maatregelen of aantonen dat het geen jaarrond beschermd nest is.

Er is een beperkt aantal belangen waarvoor een ontheffing in het kader van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming voor soorten van de Vogelrichtlijn afgegeven kan worden. Wij vragen ontheffing aan in het belang 'ter bescherming van flora en fauna' en wel om volgende redenen.

De havik is een standsoort die afwisselende in het seizoen verschillende nestlocatie binnen zijn territorium kan gebruiken. Een territorium is enkele honderden hectare groot. Gevolg hiervan is dat ze in relatief lage dichtheid voorkomen. Op basis van de omvang van Stadsblokken en Meinerswijk, circa 300 hectare waarvan niet alle delen geschikt zijn als leefgebied, moet aangenomen worden dat het hier 1 territorium betreft. De havik duldt immers geen medegebruiker in zijn territorium.

De havik wisselt in het gebied tussen zijn verschillende nesten. Het meest van de tijd broedt de soort in natuurgebied Meinerswijk. Uit de gegevens van de Vogelwerkgroep Arnhem is op te maken dat tussen 1988 en 2013 (deze meetreeks is opgesteld ten behoeve van de publicatie 'Een kwart eeuw broedvogels karteren in Meinerswijk') blijkt dat de havik geen jaarlijkse gast van het gebied is, maar dat er wel een opwaartse tendens is sinds de eerste vaststelling van een broedterritoria in 2000. In 2008, 2009, 2010 en in 2013 volgende wederom vaststellingen van broedterritoria. In 2010, 2011, 2013 en 2015 werd de havik ook

als broedvogel vastgesteld door SOVON in Meinerswijk (NDFF, afgelopen 10 jaar). Van de reeks van SOVON is bekend dat deze allemaal op één locatie in Meinerswijk werden gedaan. Van de gegevens van de vogelwerkgroep is niet bekend waar deze werden waargenomen. Wel is bekend dat de broedvogelkartering alleen uit het gebied Meinerswijk bestond, en niet uit Stadsblokken. Dit is vastgelegd op hun veldkaart. In 2014, 2016 en 2017 (NDFF) werd de havik alleen roepend en baltsend vastgesteld in Meinerswijk en niet in Stadsblokken. Uit bovenstaande is op te maken dat vrijwel uitsluitend Meinerswijk als broedterritoria gebruikt wordt door de havik. De waarneming van een broedgeval van havik op Stadsblokken betreft dus waarschijnlijk de eerste. Dit seizoen (2018) bleek echter weer geen havik te broeden in het nest op Stadsblokken (pers. med. H. Brooier, 26 juli 2018). Wel is deze baltsend waargenomen in Meinerswijk, wat suggereert dat hij daar wel heeft broedt (NDFF, 2018). Over een periode van 18 jaar (eerste broedgeval Meinerswijk in 2000) heeft de soort dus slechts eenmaal voor Stadsblokken gekozen als broedterritorium.

De waarde van Stadsblokken is derhalve relatief beperkt te noemen als broedgebied. In dit opzicht zou zelfs gesuggereerd kunnen worden dat het hier niet gaat om een jaarrond beschermd nest. Immers heeft de soort hem maar eenmaal gebruikt en is deze weer verlaten; hij keert niet jaarlijks terug, omdat elders in zijn territorium voldoende alternatieven bestaan. Zo zijn er in Meinerswijk meerdere locaties waar de soort kan broeden (en heeft gebroed).

Bovendien zijn er ruimschoots alternatieven aanwezig. De havik gebruikt namelijk kraaien- en eksternesten als broedplaats. En die zijn volop aanwezig in alle delen van Stadsblokken-Meinerswijk. In de periode 1988-2013 telde de vogelwerkgroep gemiddeld 13 zwarte kraaiennesten en 8 eksternesten, en uitgaande van de trend van die soorten (respectievelijk stabiel en een kleine afname) kan gesteld worden dat deze nog voldoende aanwezig zijn (waarnemingen in de NDFF over de afgelopen 5 jaar onderschrijven dit beeld). Potentie voor de havik voldoende dus. Bij het verwijderen van dit nest kan de soort terugvallen op zijn oude broedlocaties, alsmede een nieuw nest betrekken in het territorium. Daarbij komt ook nog eens dat het ooibos in stadsblokken een redelijke doorsnede heeft. Van de bestaande weg in Stadsblokken tot aan de nieuwe weg is de doorsnede al snel meer dan 350 meter. De verstoringafstand tot nest- en rustplaatsen van havik betreft afhankelijk van het seizoen en de mate van gewinning (hier naar verwachting groot, omdat het een broedpaar in een druk bezocht gebied betreft) globaal tussen de 50 en 75 meter. De omvang van het ooibos blijft derhalve groot dat er voldoende mogelijkheden blijven bestaan om het gebied te gebruiken wanneer de weg aangelegd is, zonder dat de soort hierbij verstoord hoeft te worden.

Met de ontwikkeling wordt in ruime mate nieuwe natuur gerealiseerd, waaronder ook ooibos. In totaal komt er met deze ontwikkeling zo'n 56 hectare nieuwe natuur bij, waarvan 23 hectare in het gebied Stadsblokken-Meinerswijk. In totaal wordt circa 11 hectare nieuw ooibos ontwikkeld, waarbij het leefgebied van de havik significant zal verbeteren. Ook nu nauwelijks geschikte weides worden omgevormd tot natuur. De kwaliteit van het foerageergebied neemt hierdoor toe (meer konijnen en meer vogels, beide prooidieren van de havik).

Het functioneel leefgebied van dit broedpaar zal door de ontwikkeling sterk verbeteren. Het wordt groter, verbeterd in kwaliteit en blijft bovendien tijdens en na de ontwikkeling geschikt voor dit broedpaar als territorium. Er is geen reden om aan te nemen dat de soort hier zal verdwijnen bij aantasting van deze ene, weinig gebruikte nest- en rustplaats. Integendeel zelfs. De verwachting is dat de positie van dit broedpaar hier dusdanig verbeterd dat de soort hier op de lange termijn een vaste broedvogel blijft. De verbeterde voedselvoorziening

is rechtstreek te relateren aan grotere nesten (meer jongen) en een betere opgroei van de jongen (minder uitval). Het broedpaar wordt daarmee belangrijker op (meta)populatie niveau.

De ontwikkeling van de weg is noodzakelijk voor ontsluiting van het ontwikkelingsgebied Stadsblokken. Door aanleg wordt het nest in Stadsblokken aangetast, zij het door directe effecten (de weg komt exact op de locatie waardoor de boom met nest verwijderd zullen moeten worden) of indirect (doordat het ongeschikt kan raken omdat er sprake is van verstoring. Het nest wordt niet direct aangetast, maar de functionaliteit van het gebied ter hoogte van dit nest gaat verloren. Hierdoor raakt het nest alsnog ongeschikt). In onderstaand figuur wordt de locatie van de horst inzichtelijk gemaakt ten aanzien van de locatie van de voorgenomen ontsluitingsweg. Wij zijn van mening dat er voor aantasting van de nestlocatie een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is en dat die voor het belang 'bescherming flora en fauna' afgegeven kan worden, omdat door de ontwikkeling sprake is van een absolute verbetering voor de havik. De GSvI wordt positief beïnvloed door de ontwikkeling. Door de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van de soort zijn negatieve effecten te voorkomen.

Figuur 4. Locatie havik horst (rode stip) nabij voorgenomen ontsluitingsweg (grijze lijn direct ten noorden hiervan door het oobos). Een gele cirkel verduidelijkt de locatie.

Verantwoording

Titel	reactie op vragen B. v. Adrichem (via H. Brooier, d.d. 26 juli 2018) t.b.v. de ontheffingaanvraag i.h.k.v. de Wet natuurbescherming voor Stadsblokken-Meinerswijk
Projectnummer	360176
Referentienummer	20180801_YH_SBMW reactie op vragen oWnb mbt havik en huismus
Revisie	D
Datum	02-08-2018
Auteur	Yann Horstink
E-mailadres	yann.horstink@sweco.nl